

Írás-, könyv-, könyvtártörténet, sajtótörténet 3

nappali tagozat	esti tagozat
Tantárgy kódja: LAIK3B Kreditszáma: 1 A tanóra típusa: ea. és száma: 1 A számonkérés módja: k. A tantárgy tantervi helye: 3. félév Előtanulmányi feltételek: LAIK2B Tantárgy státusza: kötelező	Tantárgy kódja: LAIK3EB Kreditszáma: 1 A tanóra típusa: ea. és száma: 5 A számonkérés módja: k. A tantárgy tantervi helye: 3. félév Előtanulmányi feltételek: LAIK2EB Tantárgy státusza: kötelező

TANTÁRGY CÉLJA:

A hallgatók ismerjék meg az európai és a magyar időszaki sajtó kialakulásának jelentősebb állomásait, a sajtóviszonyokat a 18. század második felétől a 20. század első feléig, érzékeltetve a sajtó véleménytükröző és véleményformáló szerepét.

TANTÁRGY TARTALMA:

- A sajtó fogalma és közéleti szerepe. A publicisztika ősei. Az újságlevelek és az első hírlapok. A folyóiratok és a morális hetilapok szerepe a 18. századi Európában. A referálás és az elmélkedés hangsúlyai.
- A magyar sajtókezdetek, újságlevelek és röpiratok. A Mercurius Hungaricus. Első magyar nyelvű újságunk: a Magyar Hírmondó és 18. század végi társai.
- A cenzúráviszonyok alakulása. A folyóirat-irodalom megindulása, az irodalmi közélet fellendülése.
- A reformkor és a szabadságharc sajtója. Polgári-nemzeti átalakulás: eszmék és áramlatok (liberalizmus, nacionalizmus, nemzeti irodalom).
- A Jelenkor és az Országgyűlési Tudósítások (Kossuth és Széchenyi szerepe, Kossuth publicisztikai tevékenysége). A Pesti Hírlap. A forradalmi sajtó és a sajtószabadság.
- A reformkor kritikai lap- és folyóirat-irodalma. Fülléres ismeretterjesztés. Az irodalmi divatlapok.
- Élclapok a 19. század második felében.
- A sajtóirányítás az abszolutizmus korában. Deák Ferenc szerepe és a kiegyezés hírlapi megvitatása. Hírlapok és folyóiratok a dualizmus időszakában.
- A hír felértékelődése, a sajtó üzletté válása. A szenzációsjtó kialakulása, bulvárlapok a századfordulón.
- Rákosi Jenő mint publicisztikai vezéralak. Sajtóközéleti viszonyok a 19-20. század fordulóján.
- Szépíró-publicistáink szerepe Jókai Mórtól Márai Sándorig a hazai hírlap- és folyóirat-irodalom alakulásában (vázlat).
- Hírlapirodalom az első világháború időszakában. A Tanácsköztársaság és a sajtóirányítás. Hírlapok és folyóiratok az 1920-as évektől a '40-es évekig.
- Drámai feltételek – szellemi élet a két világháború között. A filmhíradó és a rádió hőskora.

KÖTELEZŐ IRODALOM:

1. Dersi Tamás – Szántó Tibor (szerk.): A magyar sajtó képeskönyve. Bp., 1973.
2. Vitéz Ferenc: A szabadságon innen és túl – Fejezetek a magyar sajtó történetéből. KFRTKF, Debrecen, 2007.

AJÁNLOTT IRODALOM:

1. Kókay György–Buzinkay Géza–Murányi Gábor: A magyar sajtó története. Budapest, 1994;
2. Kósa Csaba: Kossuth, a hírlapíró. Budapest, 2002.
3. Szabolcsi Miklós (főszerk.): A magyar sajtó története I-II., Akadémiai, Bp. 1979, 1985.

Tantárgy felelőse: Dr. Goda Éva főiskolai tanár, Ph.D.

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k): Dr. Vitéz Ferenc főiskolai docens, Ph.D.